

Ա.Խ. Ազատյան

ԵՐԵԽԱՅԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Սույն հոդվածի շրջանակներում փորձ է արվել անդրադառնալ երեխայի՝ իրավունքների և պարտականությունների իրացման փուլային մեխանիզմի առանձնահատկություններին, ինչը, պակաս կարևոր չէ վերջինիս իրավական կարգավիճակի ուսումնասիրման հարցում:

Առանցքային բառեր. հիմնական իրավունք, սահմանադրական իրավունք, իրավունքի տիրապետում, իրավունքի ձեռքբերում, սուբյեկտիվ իրավունք, հատուկ իրավունք:

Մասնագիտական գրականության մեջ քաղաքացու իրավունքների դասակարգումը, սովորաբար, կատարվում է որոշակի չափանիշների հիման վրա՝ սոցիալ-իրավական, քաղաքական-իրավական, մշակութային-իրավական, ճյուղային (քաղաքացիաիրավական, վարչաիրավական), մասնագիտական, պաշտոնական և այլն [3, 8]:

Մի շարք հեղինակներ քաղաքացու իրավական կարգավիճակի բնութագրումն իրականացնում են այնպիսի հիմնական տեսակների ուսումնասիրման շրջանակներում, ինչպիսիք են ընդհանուր, հատուկ և անհատական կարգավիճակները: Նման դասակարգման կողմնակիցներից է, օրինակ, Վ.Ա.Պոլյակովը [7, 10]:

Ն.Ի. Մատուզովն ընդհանուր կարգավիճակն անվանում է սահմանադրական, հատուկը՝ տոհմական, իսկ անհատական կարգավիճակի շրջանակներում առանձնացնում է ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, ինչպես նաև օտարերկրյա քաղաքացիների ու քաղաքացիություն չունեցող անձանց կարգավիճակը:

Բացի այդ, Ն.Ի. Մատուզովը որոշակի քաղաքացու իրավական կարգավիճակը համարում է ընդհանուրի և մասնավորի հարաբերակցություն, իսկ Ն.Վ. Վիտրուկը, այս տեսակի կարգավիճակների հետ մեկտեղ, առանձնացնում է ինչպես սահմանադրական և ոլորտային, այնպես էլ հիմնական և լրացուցիչ կարգավիճակները [2, 6]:

Այն հարցը, թե դրանցից որոնք են դասվում սահմանադրական, իսկ որոնք հիմնական կարգավիճակ ունեցողների թվին, քննարկվում է մասնագիտական գրականությունում, քանի որ մինչ օրս էլ հիմնական ու սահմանադրական իրավունքների հարաբերակցության մասին հարցը իրավունքի տեսության մեջ շարունակում է մնալ արդիական: Նման մոտեցումը պայմանավորված է նրանով, որ հիմնական իրավունքներն ու պարտականությունները, հաճախ, նույնականացվում են սահմանադրականի հետ՝ ըստ էության և բովանդակության:

Այսպես, Վ.Ս. Օսնովինը կարծում է, որ հիմնական են այն իրավունքներն ու պարտականությունները, որոնք միջնորդում են անհատի կապերը պետության և հասարակության միջև, որոշում՝ հասարակության մեջ քաղաքացու դերը և պետության գործերին նրա մասնակցության աստիճանը, ինչպես նաև դրանք օրենսդրի կողմից ճանաչված այն իրավունքներն ու պարտականություններն են, որոնք ամրագրված են Սահմանադրությամբ [9]:

Մեր կարծիքով, քաղաքացու, հետևաբար, և, երեխայի հիմնական իրավունքների ու պարտականությունների այս ընկալման մեջ, ավելի շատ, արտացոլվում է այնպիսի իրավունքների

ու պարտականությունների սոցիալական էությունը, որոնք որոշում են քաղաքացու և պետության միջև հարաբերությունների համակարգը:

Ընդհանուր (հիմնական) և սահմանադրական իրավունքների ու պարտականությունների միջև զուգահեռականներ անցկացնելիս պետք է ընդունել, որ ընդհանուր իրավունքներն ու պարտականությունները, իրենց բնույթով, նույնականացվում են սահմանադրականի հետ, ինչը, մեր կարծիքով, տեղին չէ՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ:

Ավանդաբար, հիմնականները ներառում են այն իրավունքների ու պարտականությունների շրջանակը, որոնք որոշում են երեխայի և պետության միջև փոխհարաբերությունները՝ ընդգծելով նրա օրինական շահերն ու կարիքները:

Ինչպես գիտենք, երեխայի իրավունքների ու շահերի պաշտպանությունը օրենսդրության՝ մասնավորապես ընտանեկան օրենսդրության, առաջնահերթ խնդիրն է, հետևաբար, օրենքով պաշտպանված շահը, ընդհանրական ձևով, արտահայտվում է օրենսդրի կողմից՝ այնպես, որպեսզի անչափահասների շահերը, հնարավորինս, չտուժեն:

Այս համատեքստում իրավաբանական գրականության մեջ առանձին հեղինակներ առանձնացնում են նաև ոչ միայն որոշակի անձի, այլև պետության սահմանադրական և իրավական կարգավիճակը:

Պետության կարգավիճակը նրա իրավական վիճակն է, որը ներառում է այնպիսի իրավահարաբերությունների համակարգ, որոնք համապատասխանում են տվյալ պետության առանձնահատկություններին՝ որպես սահմանադրական իրավունքի և սահմանադրական իրավահարաբերությունների սուբյեկտի ու դրա հիմնական նպատակի և գործառույթների [1]: Այսկերպ, իրավական վիճակն առանձնանում է՝ որպես սահմանադրաիրավական համալիր ինստիտուտ: Սահմանադրական իրավունքները, գործառնական նպատակներից ելնելով, ճիշտ է, միաժամանակ, համարվում են նաև հիմնական, քանի որ որոշում են պետության հետ քաղաքացու (մեր դեպքում՝ երեխայի) փոխհարաբերությունները, սակայն դրանց նույնացումը՝ հիմնական իրավունքների հետ, կարելի է համարել անընդունելի՝ այն պատճառով, որ իրավունքների հիմնական բովանդակությունը կարող է դրսևորվել ոչ միայն սահմանադրաիրավական, այլև իրավունքի այլ ճյուղերի նորմերով՝ օրինակ, քաղաքացիական, ընտանեկան և այլն, որոնցով ամրագրված իրավադրույթներով, ևս, կարգավորվում են երեխայի իրավունքների իրացման հետ կապված մի շարք՝ հիմնարար նշանակություն ունեցող հարաբերություններ: Այս և այլ իրավունքները, որոնց կարևորությունը դժվար է թերագնահատել, ուղղակիորեն կազմում են քաղաքացի հանդիսացող երեխայի ընդհանուր իրավական կարգավիճակի բովանդակությունը, որոնք երաշխավորված են պետության կողմից: Միաժամանակ, պետք է կարևորել, որ երեխայի իրավական կարգավիճակի առանձնահատկությունների բացահայտումը չի կարող սահմանափակվել միայն նրա ընդհանուր իրավական կարգավիճակի ուսումնասիրմամբ. անհրաժեշտ է քննության առնել նաև վերջինիս հատուկ իրավունակության խնդիրը:

Երեխայի իրավական կարգավիճակի հիմքերը մարմնավորում են նրա և պետության միջև ամենակարևոր կապերը, որոնք իրականացվում են սահմանադրական իրավունքի նորմերի օգնությամբ՝ սկսած նրա ծննդյան պահից:

Օրենքը մարդու ծննդյան պահի հետ կապում է ոչ միայն որոշակի իրավական հետևանքների առաջացումը, այլև նրան օժտում է իրավունակությամբ, որն էլ, իր հերթին, ինչպես և

գործունակությունը, պայմանավորում են երեխայի՝ որպես իրավունքի սուբյեկտի, ընդհանուր իրավական կարգավիճակը [12]:

Այսինքն՝ անհատի իրավունքը դառնում է սուբյեկտիվ, երբ այն պաշտոնապես ճանաչվում է պետության կողմից՝ ամրագրված լինելով համապատասխան իրավանորմերով:

Սուբյեկտիվ իրավունքը թույլատրելի վարքի՝ օրենքով երաշխավորված միջոց է, միաժամանակ, սոցիալական բարիքի տիրապետման միջոց, որը ծառայում է որոշակի արժեքներ օգտագործելու և տնօրինելու, ինչպես նաև իրավական հնարավորություն ստեղծելու համար: Այն, իր հերթին, հիմնված է հնարավորության կատեգորիայի վրա և բնորոշվում է սուբյեկտի կողմից՝ օբյեկտի օգտագործման հնարավորությամբ՝ օգտագործելու այս կամ այն բարիքը: Ավելին, սուբյեկտիվ իրավունքի բնութագրական առանձնահատկությունն այն է, որ կախվածությունը՝ անհատի կամքից, օգտագործել կամ չօգտագործել իր իրավունքը, հենց սուբյեկտի գործն է [5, 13]:

Տարաբնույթ իրավահարաբերություններին երեխայի մասնակցության հնարավորությունը ցույց է տալիս, որ նրա գործունակության դրսևորման կարևոր տարրեր է հանդիսանում, այսպես կոչված, բազմաճյուղ իրավունակությունը (ընտանեկան-իրավական, քաղաքացիաիրավական և այլն):

Այս առումով, հարց է առաջանում՝ հնարավոր է խոսել երեխայի իրավական կարգավիճակի բովանդակության մեջ հատուկ իրավունակության մասին, և ո՞րն է դրա նշանակությունը՝ անձի ընդհանուր իրավունակության հարաբերակցության մեջ:

Իրավունքի տեսության մեջ հատուկ իրավունակությունը ընկալվում է քաղաքացու՝ հատուկ իրավունքներ կամ արտոնություններ ունենալու կամ օրենքի մի քանի ճյուղի նորմերով նախատեսված սահմանափակ իրավահարաբերությունների շրջանակներում:

Ակնհայտ է, որ հատուկ իրավունակության կիրառման գործնական անհրաժեշտությունը ծագում է այն դեպքերում, երբ երեխայի իրավունքներն ու շահերը կյանքի կոչելու համար բավարար ընդհանուր իրավական կարգավիճակ գոյություն չունի:

Օրինակ՝ աղետի կամ այլ պատահարի արդյունքում հաշմանդամություն ստացած երեխայի ընդհանուր իրավական նորմերը բավարար չեն՝ վերջինիս կարգավիճակը որոշելու համար, այդ իսկ պատճառով նշված կարգավիճակի երեխաների հետ կապված իրավակարգավորումների նպատակով անհրաժեշտ է նախատեսել հատուկ նորմերի կիրառման ընթացակարգ՝ պահպանելով ընդհանուր և հատուկ նորմերի կիրառման համաչափությունը:

Հատուկ իրավունակությունը չի կարող գործել առանց ընդհանուր իրավունակության, հետևաբար, ընդհանուր համատեքստում, հատուկ իրավունակությունը կարող է դիտարկվել որպես մասնավոր կատեգորիա: Այնուամենայնիվ, իրենց բովանդակությամբ, այս կատեգորիաները չեն համընկնում, և դրանցից յուրաքանչյուրն ունի իր առանձնահատկությունները՝ չնայած, որ դրանք փոխկապակցված են և փոխապայմանավորված:

Մեր կարծիքով, երեխայի հատուկ իրավական կարգավիճակի շրջանակներում իրավունքների և պարտականությունների իրացման գործընթացի վրա էական ազդեցություն են ունենում այն իրավաբանական փաստերը (դրանց կազմը), որոնք ուղղված են երեխայի որոշակի իրավունքների ու պարտականությունների առաջացմանը, փոփոխմանը կամ դադարեցմանը, քանի որ իրավունքների և պարտականությունների ինքնատիպությունը դրսևորվում է ոչ միայն

այս կամ այն կատեգորիայի սուբյեկտի՝ որոշակի իրավունքներին պատկանելության իմաստով, այլև այդ իրավունքների ու պարտականությունների իրացման գործընթացով:

Հայտնի է, որ օրենքով երեխային պատկանող իրավունքների և պարտականությունների իրացման բուն գործընթացը կարող է ընթանալ երկու փուլով:

Առաջինը՝ երեխային օրենքով տրված իրավունքների «տիրապետման» կամ «օգտագործման» փուլն է, երկրորդը՝ իրավունքների «ձեռքբերման» փուլը, որի իրականացման համար պահանջվում են որոշակի իրավական փաստեր [4]:

Եթե առաջին փուլը, ավելի շատ, բնութագրվում է կայուն իրավանորմերով, ապա երկրորդը բնորոշվում է իրավանորմերի ճկուն և դինամիկ շարժընթացով:

Այս փուլերը փոխկապակցված են, քանի որ երեխայի իրավունքների և պարտականությունների իրացման մեխանիզմն անհնար է՝ առանց երեխայի կյանքում այնպիսի իրավական փաստերի առաջացման, ինչպիսիք են գործողությունները կամ իրադարձությունները:

Այն դեպքերում, երբ չկա իրավական փաստերի դինամիկ շարժ, կարող ենք ասել, որ երեխայի իրավունքներն ու պարտականությունները գտնվում են կայուն կամ ստատիկ վիճակում, որն էլ, ըստ էության, «տիրապետման փուլն» է:

Նշանակալի թվով ընտանեկան իրավահարաբերությունների ուսումնասիրությունը, սակայն, ցույց է տալիս, որ նման հարաբերությունների ծագման և լիարժեք իրացման համար մեկ փաստի առկայությունը բավարար չէ. անհրաժեշտ է իրավաբանական փաստերի համալիր կազմ:

Օրինակ, երեխայի որդեգրման հետ կապված հարաբերությունների իրագործման համար անհրաժեշտ է ունենալ այնպիսի իրավական փաստ, ինչպիսին է երեխայի որդեգրման վերաբերյալ օրինական ուժի մեջ մտած դատարանի որոշումը:

Ելնելով իրավական փաստերի ընդհանուր տեսական ըմբռնումից և նպատակից՝ հարկ է նշել, որ դրանք ուղղված են՝ ինչպես համապատասխան իրավական հետևանքների առաջացմանը, այնպես էլ՝ դրանց փոփոխմանը կամ դադարեցմանը: Այլ կերպ ասած՝ իրավական փաստերը ցույց են տալիս երեխաների սուբյեկտիվ իրավունքների ու պարտականությունների իրացման գործընթացը:

Միաժամանակ, որոշակի կասկածի տեղիք է տալիս այն հանգամանքը՝ արդյոք, այս դեպքում, «տիրապետման փուլը» նույնականացվում է երեխայի իրավունակության հետ:

Ինչպես գիտենք, իրավահարաբերությունը՝ առանց իրավասուբյեկտության, գոյություն ունենալ չի կարող: Այն հանդիսանում է կայուն իրավական նախադրյալ և իրավահարաբերության կարևոր բաղադրիչ, որը, անմիջականորեն, պայմանավորված է սուբյեկտի ծննդյան փաստով և նրա բնական իրավունքի իրացմամբ:

Այն փաստը, որ իրավունակության բովանդակությունը կազմող իրավանորմերը ամրագրված են օրենքով, և դրանց տիրապետման համար որևէ իրավական փաստ չի պահանջվում, դեռևս առիթ չի հանդիսանում իրավունքի տիրապետման փուլը իրավունակության հետ նույնացնելու:

Եթե ուշադրությունը, հիմնականում, սևեռենք իրավունքների ու պարտականությունների որոշակի վիճակի վրա, որոնք կազմում են իրավական հնարավորությունների բովանդակությունը, ապա, այս իմաստով, կարելի է համաձայնել իրավունքի «տիրապետման փուլի» նման ըմբռնման հետ:

Սակայն խնդիրն այն է, որ նման դեպքերը պայմանավորված են կոնկրետ իրավական երևույթով, մինչդեռ իրավունակությունը հանդիսանում է ընդհանրական բնույթ կրող երևույթ:

Այս առումով, առավել նախընտրելի է Ց.Ա. Յամպոլսկայայի կարծիքը, ով առաջին փուլն անվանում է իրավական հնարավորությունների փուլ, սուբյեկտիվ իրավունքի հավանական վիճակ, սակայն այս դեպքում էլ, կարծում ենք՝ նպատակահարմար չէ նույնականացնել իրավունակությունն ու սուբյեկտիվ իրավունքը, քանի որ իրավունակությունը, իհարկե, անհրաժեշտ, բայց բավարար նախադրյալ չէ սուբյեկտիվ իրավունքի առաջացման համար [15]:

Ինչպես իրավագիտորեն նշում է Դ.Մ. Չեչուրը, իրավունակությունը և սուբյեկտիվ իրավունքի դրսևորման հետ կապված բոլոր տեսակներն ընկած են հնարավորության ոլորտում, իսկ սուբյեկտիվ իրավունքը՝ իրականության տիրույթում [14]:

Ակնհայտ է, որ անձի սուբյեկտիվ իրավունքի գոյությունը հնարավոր չէ՝ առանց իրավունակության առկայության: Այս առումով, երեխայի իրավունակությունը սուբյեկտիվ իրավունքի որակով օժտելը հանդիսանում է այն հիմնարար պայմաններից մեկը, որն անհրաժեշտ է՝ վերջինիս կողմից սուբյեկտիվ իրավունքի տիրապետման համար, և անկախ այս փուլի անունից՝ այն, ըստ էության, մատնանշում է երեխային՝ օրենքով երաշխավորված իրավունքների ու պարտականությունների պատկանելությունը:

Երեխային պատկանող իրավունքների ու պարտականությունների իրականացման մեխանիզմն իրականացվում է նաև մեկ այլ՝ «իրավունքի ձեռքբերման» փուլի շրջանակներում, որն իրագործվում է որոշակի իրավական փաստերի դինամիկ շարժով:

Այս փուլերի միջև առկա տարբերությունն այն է, որ երեխայի իրավունքների իրացումն ու պարտականությունների կատարումը՝ ի տարբերություն առաջին փուլի, իրականացվում է հատուկ իրավական հարաբերությունների շրջանակներում, որոնք արտացոլում են երեխայի իրավական միջոցառումների կապերը, որի դեպքում ոչ միայն ի հայտ է գալիս վերջինիս համապատասխան իրավունքների ու պարտականությունների դինամիկան, այլև տեղի է ունենում երեխայի բուն իրավական կարգավիճակի փոփոխություն:

Օրինակ՝ երեխայի որդեգրման փաստը անմիջական ազդեցություն է ունենում նրա հատուկ կարգավիճակի ձևավորման վրա, ինչը, իր հերթին, տարբերվում է այն երեխայի կարգավիճակից, ով գտնվում է պետության հոգաժողության ներքո կամ ծնված է արտամուսնական կապից [11]:

Չնայած այս փուլերի միջև առկա տարբերությանը՝ պետք է նշել, որ իրավական հնարավորությունների «տիրապետման» և «ձեռքբերման» փուլերը փոխկապակցված ու փոխապայմանավորված են և միմյանցից առանձին գոյություն ունենալ չեն կարող, քանի որ երեխայի իրավունքների իրացումն անհնար է, եթե օրենքով այն վերջինիս չի պատկանում:

Այսպիսով, վերլուծելով վերը ներկայացված հայեցակարգերը՝ գտնում ենք, որ՝

1. Երեխայի հատուկ կամ անհատական կարգավիճակը հանդիսանում է ոչ թե օրենսդրությամբ ամրագրված իրավանորմերի ամբողջություն, որը վերջինիս շնորհում է արտոնյալ վիճակ, այլ, ըստ էության, հանդես է գալիս իբրև իրավունքների և պարտականությունների որոշակի ամբողջություն, որոնք պատկանում են կոնկրետ կամ որոշակի կարգավիճակ ունեցող երեխայի (հաշմանդամ, առանց ծնողական խնամքի մնացած և այլն), իսկ այն հանգամանքը՝ իրացնում է նա այդ իրավունքները, թե ոչ, չպետք է ազդեցություն ունենա երեխայի

կարգավիճակի բնութագրի վրա: Տարբերությունը՝ երեխայի ընդհանուր և հատուկ իրավունքների միջև, կարելի է պայմանավորել դրանց ծագման հիմքով՝ դրա հետ մեկտեղ համոզված լինելով, որ երեխայի հատուկ իրավական կարգավիճակը հանդիսանում է ընդհանուր իրավական կարգավիճակի ինքնուրույն կառուցվածքային մաս, որի գոյությունը՝ առանց վերջինիս, անհնար է:

Հատուկ կամ անհատական իրավական կարգավիճակի վերաբերյալ նման մոտեցումը թույլ կտա ավելի հստակ սահմանել իրավահարաբերության տարբեր կատեգորիայի պատկանող երեխաների կարգավիճակը՝ կախված այն հանգամանքից, թե որ խմբին է պատկանում երեխան: Միաժամանակ, երեխայի իրավական կարգավիճակը պետք է համարել որպես բարդ, բազմակողմանի և, ամենակարևորը՝ որպես համալիր և միջնորդային ինստիտուտ, որի բովանդակության մեջ անհրաժեշտ է հաշվի առնել բազմաբնույթ իրավահարաբերությունների ամբողջական շրջանակը, որոնց մասնակիցն է հանդիսանում երեխան:

2. Հազիվ թե կարելի է համաձայնել «իրավունքի տիրապետման փուլը»՝ մի շարք հեղինակների կողմից, երեխայի իրավունակությանը նույնականացնելու ըմբռնման հետ, քանի որ իրավունակությունը հանդիսանում է ընդհանրական բնույթ կրող երևույթ, իսկ «տիրապետման փուլը» դրսևորվում է կոնկրետ իրադրության վրա հասնելով:

Անշուշտ, իրավունքի տիրապետման և ձեռքբերման փուլերը հանդիսանում են իրավունքի հաջորդական իրացման մեխանիզմներ, սակայն դրանք պայմանավորված են մեկ կամ մի քանի իրավական երևույթի ամբողջությամբ և, ըստ էության, հանդես են գալիս որպես իրավահարաբերության զարգացման արդյունք:

Իրավունակությունը՝ ի տարբերություն վերոգրյալի, ոչ թե իրավահարաբերության զարգացման արդյունք է, այլ հանդիսանում է այդ իրավահարաբերության սուբյեկտի պարտադիր պայման, որն ընկած է, ավելի շուտ, անձի հնարավորության տիրույթում և, առաջին հերթին, ասոցացվում է մարդու բնական իրավունքի իրացման հետ:

Այլ կերպ ասած, իրավունակությունը հանդիսանում է իրավահարաբերության նախապայման, իսկ իրավունքի ձեռքբերման ու տիրապետման փուլերը՝ իրավունքի իրացման միջոցներ:

Գրականություն

1. **Бутусова К.В.**, Конституционно-правовой статус российского государства (вопросы теории и практики): Автореф. дисс. ... докт. горид. наук. М., 2006. с. 13, с. 23.
2. **Витрук Н.В.**, Указ. соч. 2008. – 224 С.
3. **Витрук Н.В.**, Общая теория правового положения личности. М., 2008. с. 281, с. 296.
4. **Витрук Н.В.**, Основы правового положения личности. М., 2008. – 105 С.
5. **Кудрявцев В.Н.**, Право и поведение. М., 1978. – 41 С.
6. **Матузов Н.И.**, Актуальные проблемы теории права. Саратов, 2014. – 272 С.
7. **Теория** государства и права/Под ред. А.В. Малько. М., 2020. – 103 С.
8. **Теория** государства и права. Курс лекций/Под ред. Н.И. Матузова и А.В. Малько. М., 2020.-267 С.
9. **Основин В.С.**, О сущности и роли основных прав, свобод и обязанностей граждан СССР//Правопорядок и правовой статус личности в развитом социалистическом обществе в свете Конституции СССР 1977 года. Саратов, 1980. с. 181 – 182.

10. **Поляков А.В.**, Общая теория права. Курс лекций. СПб., 1997. с. 558 - 559.
11. **Конституционное** право зарубежных стран/Под ред. Б.А. Страшуна. М., 1997. с.106, с. 354.
12. **Тарусина Н.Н.**, Семейное право: Очерки из классики и модерна. Ярославль, 2009. - 280 С.
13. Фарбер И.Е., Права человека, гражданина и лица в советском обществе// Правоведение. 1967. № 1. С. 41.
14. **Чечот Д.М.**, Избранные труды по гражданскому процессу. СПб., 2015. с. 18-19.
15. **Ямпольская Ц.А.**, О субъективных правах советских граждан и их гарантиях// Вопросы советского государственного права. М., 1959. - 161 С.

А.Х. Азатян

ОСОБЕННОСТИ СОДЕРЖАНИЯ ПРАВОВОГО СТАТУСА РЕБЕНКА

В рамках этой статьи была предпринята попытка обратиться к особенностям поэтапного механизма реализации прав и выполнения обязанностей ребенка, что, на наш взгляд, не менее важно в вопросе изучения статуса последнего.

Ключевые слова: основное право, конституционное право, обладание правом, приобретение права, субъективное право особое право.

A.Kh. Azatyan

FEATURES OF THE CONTENT OF THE LEGAL STATUS OF THE CHILD

Within the framework of this article, an attempt was made to consider the features of a step-by-step mechanism for the realization of the rights and duties of a child, which, in our opinion, is no less important in the issue of studying the status of the latter.

Keywords: basic right, constitutional right, possession of the right, acquisition of the right, subjective right, special right.

Ազատյան Ալիկ Խաչատուրի - հայցորդ (Հայաստանի եվրոպական համալսարան, ՀՀ ՆԳՆ փրկարար ծառայություն)

Ներկայացման ամսաթիվը՝ 26.03.2025

Գրախոսման ամսաթիվը՝ 03.04.2025